

vel ①/3

Volt

D66

GROENLINKS

EnschedeAnders.nl

In te vullen door raadsgriffier			
Motie nummer	[...] 16	Indiener	[...] Kemp / VOLT
Agendapunt	[...] FI	Behandelwijze	[...]
Datum beraadslaging	[...] 14/10/23	Uitslag stemming	[...] 33 voor 4 tegen

AANGENOMEN
CS

Titel motie: Grip op Digitale Zaken - Integraal beleid 'Digitaal Enschede' op basis van publieke waarden

De gemeenteraad van Enschede, in vergadering bijeen op 17-07-2023, gehoord de beraadslaging over: Zomernota 2023

Een toelichting / inleiding vindt u onderaan dit document.

Constaterende dat:

- We in de Zomernota 2023 geconfronteerd worden met jaarlijks €2.440.000 extra structurele lasten op het gebied van ICT, €2.850.000 incidentele lasten en nog €1.400.000 aan incidenteel risico.
- In 2019 de structurele lasten voor ICT ook al met bijna 2 miljoen euro per jaar stegen, waarna de motie 'Herprioritering IT activiteiten is ingestemd'¹, en met de kennis van nu hernieuwde aandacht verdient.
- De gemeente Enschede geen actuele politieke kaders kent op het gebied van Digitale Zaken / ICT.
- Binnen Digitale Zaken veel dossiers samenkomen, zoals hoge kostenposten, digitale veiligheid (cyber security), digitale weerbaarheid van inwoners, privacy, gegevensbescherming en het risico op het vergroten van (kansen)ongelijkheid door algoritmes met ingebouwde vooroordelen.
- Ons wetenschappelijke board in hun reflectie op het 'Koersdocument'² heeft gezegd dat het hen opvalt dat keuzes op het gebied van digitalisering niet voor politieke oordeelsvorming aan de raad worden voorgelegd.
- Onze raad collectief een pilot van GBTwente achteraf heeft stopgezet³, waaruit blijkt dat wij vooraf onvoldoende sturingsmogelijkheden ervaren, maar privacy wel degelijk belangrijk vinden. Met duidelijke kaders in Enschede kunnen we die als zienswijze meegeven aan onze Gemeenschappelijke Regelingen.
- De gemeente Enschede een boete van de Autoriteit Persoonsgegevens hebben gekregen over een IT-project waarbij privacyproblemen aan de kaak gesteld werden: de WiFi-tellingen in de binnenstad⁴.

Overwegende dat:

- Er nu veel geld wegvloeit naar commerciële ICT-leveranciers ver buiten Enschede of Europa, die zomaar hun licentiekosten kunnen verhogen. Deze prijsstijgingen zien we dan als knelpunt terug in de Zomernota.
- Het democratisch niet verdedigbaar is om zomaar extra publieke middelen te besteden, zonder dat beter te verantwoorden. Als het mogelijk goedkoper kan, moeten we ons daarvoor inspannen.
- Gebruik van open source software ook betekent dat je gebruik kunt maken van de IT-expertise in de regio of zelf die expertise in huis kunt halen, al dan niet in samenwerking met andere bestuursorganen. Dit geldt ook voor ICT management en governance, waar nu vaak dure externe consultants voor nodig zijn.

¹ <https://enschede.bestuursinformatie.nl/Reports/Item/98df1348-72ab-434b-96ec-5040ddca44c6>

² <https://www.enschede.nl/file/reflectie-op-aanzet-koers-van-de-stad>

³ <https://enschede.bestuursinformatie.nl/Reports/Document/30509174-79d6-43e0-b789-ca0c211fb042?documentId=70d82b57-84c3-4b7a-8c39-062084cbfbc9>

⁴ <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/actueel/boete-gemeente-enschede-om-wifitracking?ref=legal-digital>

ENSCHDE

Toelichting

We worden in deze zomernota geconfronteerd met veel en hoge extra structurele kosten binnen de portefeuille Digitale Zaken. Voor het overzicht, een lijst:

- Knelpunten:

Structureel - totaal €2.440.000 extra per jaar

€498.000 voor 'Indexering licenties 2023'

€49.000 voor 'Beveiliging mobiele hardware'

€311.000 voor 'Datagedreven werken'

€900.000 voor 'Bridge'

€315.000 voor 'Decentrale Privacy Officers'

€250.000 voor 'Disaster recovery'

€117.000 voor 'ArcGIS Software'

Incidenteel:

€190.000 voor 'Testcapaciteit implementatie software en applicaties'

€2.660.000 voor 'Afronding realisatie platform Cloud en omzetten applicaties naar Cloudomgeving'

- Risico's:

Incidenteel:

€1.400.000 voor 'BRIDGE: Materiële kosten (uitbesteding deel opruimen fysieke archiefachterstanden) en Bewerking archiefstukken Burgerzaken weg'

Met deze motie willen we een traject ingaan om politieke kaders te stellen op het gebied van Digitale Zaken / ICT en daarna grip te houden op de ontwikkelingen in dit domein. We zien dit als een traject voor de lange termijn, met kansen voor de korte termijn. We kunnen onze huidige technologie bijvoorbeeld door de Digitale Spoelkeuken¹¹ halen, zodat we in ieder geval weten wat we allemaal gebruiken en in hoeverre publieke waarden terugkomen.

In 2019 kreeg deze raad, na een toezegging om open source software te onderzoeken, een brief dat het niet werkbaar was om op korte termijn Microsoft Word en Excel te vervangen en dat open source alternatieven geen reële optie zijn omdat andere diensten vaak Microsoft-diensten verweven in hun eigen oplossingen¹². In dezelfde brief staat: "We hebben daar weinig invloed op om die te vervangen als dat al mogelijk is." De tijden zijn duidelijk veranderd: de Europese wetgeving als de Digital Markets Act is specifiek bedoeld voor een eerlijker speelveld op de digitale markt. De Europese strategie voor digitale autonomie, de invoering van het Sovereign Tech Fund in Duitsland¹³ en de adoptie van een open standaard met open source software voor alle interne communicatie van Franse ambtenaren¹⁴ zijn voorbeelden dat het open source ecosysteem voor publieke organisaties een serieus alternatief is voor bedrijven die een 'vendor lock-in' creëren, waarbij bedrijven zoals ook bij ons zomaar de prijzen kunnen verhogen en er een hoge drempel is om te wisselen van aanbieder. Het is mogelijk om iets aan deze steeds duurder wordende ICT te doen: met geduld, samen met andere publieke organisaties, en met een duidelijke strategie voor de toekomst.

Uit het rapport 'Raad weten met digitalisering'¹⁵ van het Rathenau-Instituut blijkt dat digitalisering enorme onvoorziene effecten heeft op de samenleving, dat digitalisering bij uitstek een politiek thema is, dat het publieke waarden onder druk kan zetten en dat er wel degelijk wat te kiezen valt. Het rapport gaat ook in op de redenen waarom digitalisering vaak weinig aandacht krijgt in de lokale politiek. Deze motie is bedoeld als startpunt om meer grip te krijgen op Digitale Zaken / ICT, en zal hopelijk een verdiepingsslag opleveren voor het gesprek tussen raad, college en de ambtelijke organisatie op dit belangrijke onderwerp.

¹¹ <https://spoelkeuken.publicspaces.net/>

¹² <https://enschede.bestuursinformatie.nl/Agenda/Document/0049c027c1c145dd83c689370eace0e97?documentid=30d93db3e004f95e5a4aabb756196c57&agendaitemid=e76d19601bc34610a1a58f4c21cc858c>

¹³ <https://sovereigntechfund.de/en/>

¹⁴ <https://element.io/case-studies/tchap>

¹⁵ <https://www.rathenau.nl/nl/kennis-voor-transities/raad-weten-met-digitalisering>